

Sygn. akt **II AKa 136/15**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Mania (spr.)
Sędziowie:	SA Janusz Jaromin SO del. do SA Małgorzata Jankowska
Protokolant:	sekr. sądowy Karolina Pajewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Rafała Gawinka

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2015 r. sprawy

K. R.

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp.

z dnia 14 maja 2015 r., sygn. akt II K 60/15

I. wyrok w zaskarżonej części utrzymuje w mocy;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. T. K. kwotę 147,60 (stu czterdziestu siedmiu 60/100) złotych z VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

III. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze.

Małgorzata Jankowska Andrzej Mania Janusz Jaromin

Sygn. akt: **II AKa 136/15**

UZASADNIENIE

K. R. skazany był prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 20.12.1999 r. w sprawie II K 503/99 za czyn z art. 278 § 3 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 9.08.1999 r. na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności,

2. Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 26.09.2000 r. w sprawie II K 297/00 za:

- ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. popełniony w okresie 22.08.1998 - 07-08.01.2000 r. na karę roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności;

- ciąg przestępstw z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. popełniony w okresie listopad - grudzień 1999 r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,

przy czym orzeczono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności,

3. Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 11.06.2001 r. w sprawie II K 93/01 za czyny:

- z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 09.12.2000 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności,

- z art. 157 § 1 k.k. popełniony w dniu 05.12.2000 r. na karę roku pozbawienia wolności,

- z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 08.06.2000 r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym orzeczono karę łączną 3 lat pozbawienia wolności;

kary wymierzone skazanemu wyrokami opisanymi w punktach 2 i 3 objęte zostały wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 19.12.2013 r. o sygn. akt II K 588/13, gdzie wymierzono skazanemu kary łączne: 2 lat pozbawienia wolności oraz 3 lat pozbawienia wolności;

4. Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 20.05.2003 r. w sprawie II K 7/03 za czyn z art. 247 § 1 k.k. popełniony w okresie 11.10.2002-13.10.2002 r. na karę roku pozbawienia wolności;

5. Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 05.04.2012 r. w sprawie II K 391/11 za czyny:

- z art. 223 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 31.03.2011 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

- z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 31.03.2011 r. na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności,

- z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 19.03.2011 r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności,

przy czym orzeczono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności;

6. Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 29.06.2012 r. w sprawie II K 823/11 za czyn z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 04.08.2011 r. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności

7. Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 17.10.2012 r. w sprawie II K 736/11 za czyn z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 16.04.2011 r. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

8. Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 31.10.2012 r. w sprawie II K 79/12 za czyn z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 27.10.2011 r. na karę roku pozbawienia wolności

9. Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 09.11.2012 r. w sprawie II K 305/12 za czyny:

- z art. 158 § 1 k.k. popełniony w dniu 10.12.2011 r. na karę roku pozbawienia wolności;

- z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 02.08.2011 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym orzeczono karę łączną roku pozbawienia wolności;

kary wymierzone skazanemu wyrokami opisanymi w punktach 5, 6, 7, 8, 9 objęte zostały wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 28.06.2013 r. o sygn. akt II K 73/13, gdzie wymierzono skazanemu karę łączną 4 lat pozbawienia wolności;

10. Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 25.07.2014 r. w sprawie II K 608/12 za czyn z art. 56 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełniony w okresie od lipca 2011 do końca listopada 2011 r. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. wyrokiem łącznym z dnia 14 maja 2015r., sygn. II K 60/15:

I. rozwiązał wyrok łączny wydany w sprawie II K 73/13 przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. w dniu 28.06.2013 r.;

II. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. wyroki opisane w pkt 5, 6, 7, 8, 9, 10 połączył i wymierzył skazanemu K. R. karę łączną 4 (czterech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

III. umorzył postępowanie w pozostałym zakresie;

IV. pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach połączonych nie będące przedmiotem wydanego wyroku łącznego pozostawił do odrębnego wykonania;

V. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokata T. K. kwotę 147,60 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej obrony udzielonej z urzędu;

VI. na poczet orzeczonej kary łącznej zaliczył okres kar dotychczas odbytych w sprawach objętych niniejszym wyrokiem łącznym;

VII. zwolnił skazanego od ponoszenia wydatków i obciążył nimi Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku w zakresie jego punktu II wywiódł obrońca skazanego. Zarzucił rażąco niewspółmierność kary łącznej orzeczonej w punkcie II sentencji wobec skazanego K. R. w wymiarze 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, podczas gdy całokształt okoliczności sprawy – w tym także ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji – wykazują, iż właściwszym byłoby orzeczenie w tych przypadkach kary względniejszej dla K. R. z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji lub zbliżonej.

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez orzeczenie w zaskarżonym zakresie kary łącznej w wymiarze względniejszym, aniżeli uczynił to Sąd pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego jest oczywiście bezzasadna i jako taka na uwzględnienie nie zasługuje. Do skazanego mają bowiem zastosowanie przepisy kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym do 1 lipca 2015r. Przesądza o tym art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2015, poz. 396), który stanowi: „Przepisów rozdziału IX ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym (...) ustawą, nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy”. W ich zaś świetle zarzut rażącej surowości kary ma miejsce jedynie wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary łącznej można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica (dysproporcja) pomiędzy sumą kar zasadniczych i środków karnych, wymierzonych przez sąd I instancji, a dolegliwością jaką należałoby skazanemu wymierzyć w następstwie prawidłowego zastosowania sądowych reguł kształtowania kary łącznej. Wysokość kary łącznej pozbawienia wolności ograniczona granicami określonymi w art. 86 § 1 k.k., uzależniona jest zaś od bliskości podmiotowej i przedmiotowej poszczególnych przestępstw, a także od zachowania się skazanego w zakładzie karnym, w którym przebywa, przy czym bliski podmiotowy i przedmiotowy związek między przestępstwami, czy też nawet podobieństwo tych przestępstw, nie są tak istotnymi przesłankami wymiaru kary łącznej, aby ograniczały, czy też eliminowały którąkolwiek z dyrektyw wymiaru kary zawartych w art. 53 k.k. (zob. wyrok SN składu siedmiu sędziów z dnia 6.07.1976r., sygn. VI KRN 144/76, OSNPG 1976 z. 10, poz. 83). Kara łączna pozostaje wszak karą za całokształt przestępczej działalności, a jako taka niewątpliwie winna być karą sprawiedliwą. Pisemne motywy zaskarżonego wyroku dowodzą zaś, iż sąd I instancji przytoczone wyżej

przesłanki i okoliczności, należycie rozważył i przydał im właściwe znaczenie. W konsekwencji zaś tego, wbrew wywiadowi zawartym w apelacji obrońcy, prawidłowo ukształtował do K. R. karę łączną pozbawienia wolności. Uwzględnił bowiem z jednej strony związek podmiotowo-przedmiotowy, oraz czasowy zachodzący pomiędzy objętymi wyrokiem łącznym przestępstwami, składającymi się na realny zbieg przestępstw i czemu dał wyraz na kartach 7, 8 i 9 uzasadnienia wyroku, z drugiej zaś opinię o skazanym za okres odbywania kary. Za sądem I instancji powtórzyć też należy, a co skarżący pomija milczeniem, że zachowanie skazanego w zakładzie karnym „jest zmienne. 7 razy był karany dyscyplinarnie, przede wszystkim za nielegalne kontakty z innymi osadzonymi. Był też 13 razy nagradzany regulaminowo za poprawę zachowania i prace na rzecz oddziału mieszkalnego. Skazany otrzymywał też 34 razy różnego rodzaju zezwolenia w formie ulg. W czasie odbywania kary skazany przeplata okresy nagannego zachowania z zachowaniem poprawnym”. „Ze względu na silną osobowość wymaga starannego doboru współosadzonych. (...) w sytuacjach dla siebie niekorzystnych demonstruje swym zachowaniem swe niezadowolenie. W dniu 20.12.2012 r. dokonał samouszkodzenia. Działanie miało charakter instrumentalny i było ono formą protestu przeciwko decyzjom administracji jednostki. W dniu 31.05.2013 r. skazany próbował wnieść po widzeniu na teren jednostki znaczną ilość tabletek niewiadomego pochodzenia. Twierdził, że tabletki miał przy sobie już podczas przyjęcia”. „Z ostatniej przerwy w karze do zakładu karnego doprowadziła go policja”, a miało to miejsce niedawno, a mianowicie w dniu 5 lutego 2015r., termin zaś udzielonej mu przerwy upłynął 18 stycznia 2015r. Twierdzenie zatem skarżącego jakoby skazany za czas pobytu w zakładzie karnym posiadał dobrą opinię jest niewątpliwie nadinterpretacją przytoczonych wyżej faktów. Postępy skazanego w procesie resocjalizacji – jak słusznie zresztą zauważa to sąd I instancji na stronie 4 – są bowiem umiarkowane. Skazany osadzony jest zresztą w Areszcie Śledczym w M. w związku z toczącym się w Prokuraturze Rejonowej w M. postępowaniem o sygnaturze Ds. 157/15. W tych to zaś realiach sąd I instancji ma niewątpliwie rację konstatując, że tryb życia skazanego przemawia na jego niekorzyść i praktycznie wyklucza orzeczenie do niego kary łącznej w oparciu o zasadę absorpcji, jak tego domaga się jego obrońca. Jeśli się zważy, że sąd I instancji władny był wymierzyć skazanemu karę łączną pozbawienia wolności w granicach od roku i 6 miesięcy do 9 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, kształtując zaś tę karę na poziomie 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, niewątpliwie w pełni uwzględnił dyrektywy sądowego wymiaru kary łącznej. W tych to zaś realiach orzeczona kara łączna pozbawienia wolności jawi się jako kara wyważona i racjonalnie uzasadniona. O orzeczonej karze można powiedzieć wszystko, tylko nie to, że jest ona w czymkolwiek surowa. Obniżenie orzeczonej kary łącznej jest zresztą nie do przyjęcia także dlatego, że byłoby to nieuprawnione premiowanie skazanego tylko dlatego, że popełnił szereg poważnych przestępstw i z których bezspornie wynika, że ma on problem z samokontrolą. Na objęty wyrokiem łącznym realny zbieg przestępstw składa się bowiem dziewięć przestępstw, z których 6 to przestępstwa z użyciem przemocy, kolejne 2 to groźby karalne. Obrońca przeszacowuje tu zatem niewątpliwie znaczenie krytycznego stosunku skazanego do popełnionych przestępstw, zwłaszcza że będące przedmiotem rozważań przestępstwa nie są jedynymi, skazany w przeszłości popełnił bowiem także szereg innych, za które był czterokrotnie karany sądownie. W konsekwencji stosowano już do niego także instytucję wyroku łącznego.

Kara łączna to zaś „szczególna kara wymierzana niejako „na nowo” i jako taka – jak słusznie wyraził to już Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 28.02.2014r., sygn. II AKa 511/13 (LEX nr 1487578), a co Sąd orzekający w sprawie podziela – stanowić musi syntetyczną całościową ocenę zachowań sprawcy, będąc właściwą, celową z punktu widzenia prewencyjnego reakcją na popełnione czyny i jako taka nie może i nie powinna być postrzegana jako instytucja mająca działać na korzyść skazanego, ale jako instytucja gwarantująca racjonalną politykę karania w stosunku do sprawcy wielości – pozostających w realnym zbiegu – przestępstw. (...) co do zasady taki stan rzeczy może w wyroku łącznym nawet pogorszyć sytuację skazanego, w szczególności przy łączeniu wyroków zawierających już kary łączne, bądź kary orzeczone za ciąg przestępstw, bowiem sąd orzekający nową karę łączną nie tylko nie jest związany wymierzonymi w poszczególnych sprawach karami łącznymi, ale i granice nowej kary łącznej nie wyznaczają mu poprzednio orzeczone kary łączne, a wyłącznie granice te są wyznaczone wysokością kar jednostkowych orzeczonych za poszczególne przestępstwa przypisane skazanemu w wyrokach podlegających łączeniu”. Mówiąc wprost Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że na gruncie wykładni restryktywnej art. 85 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 1.07.2015r. (zob. uchwała 7 sędziów SN z dnia 25 lutego 2005r., sygn. I KZP 36/04, OSNKW 2005 z. 2, poz. 13), a który – jak już wyżej wspomniano – ma w sprawie zastosowanie, brak jest podstaw prawnych do twierdzenia, że wyrok łączny powinien powodować poprawę sytuacji skazanego. Żaden przepis postępowania karnego, co zresztą

słusznie zauważa sąd I instancji na stronie 9 uzasadnienia wyroku, odwołując się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21.08.2007r., sygn. II K 96/07 (OSNKW 2008/1/6), nie nakazuje bowiem sądowi stosowanie zasady absorpcji przy wydawaniu wyroku łącznego. Sąd Apelacyjny nie podziela zatem stanowiska sądu I instancji wyrażonego na stronie 8 uzasadnienia wyroku jakoby „kara łączna orzeczona w wyroku łącznym” nie mogła „stwarzać dolegliwości większej od tej, jaka wiązałaby się z kolejnym wykonywaniem poszczególnych wyroków podlegających łączeniu”. Orzeczona kara łączna nie może bowiem jedynie być – jak przesądza to art. 86 § 1 k.k. – niższa od najwyższej z kar jednostkowych wymierzonych na poszczególne, wchodzącego w skład realnego zbiegu, przestępstwa ani przekroczyć ich sumy.

Nie bez znaczenia dla zasadności kontestowanego w sprawie rozstrzygnięcia pozostaje też fakt, iż ukształtowana przez Sąd Okręgowy kara łączna pozbawienia wolności w rozmiarze 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności jest niewątpliwie karą sprawiedliwą, a jako zaś taka w sposób właściwy winna spełnić oczekiwane cele w zakresie prawidłowego kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa oraz cele wychowawcze i zapobiegawcze, które kara łączna winna z kolei osiągnąć w stosunku do skazanego. Obojętny prawnie pozostaje przy tym fakt, iż skazany posiada dwoje małoletnich dzieci, dla których to przede wszystkim – jak twierdzi obrońca – „pracuje nad swoim podejściem do życia”, jak też chęć – jak z kolei twierdzi skazany – pomocy „rodzinie oraz synkowi”, choć – jak wynika z zapisu na karcie 7 uzasadnienia wyroku – sąd I instancji wziął jednak także pod uwagę sytuację rodzinną, majątkową i finansową, „w tym ciężki stan zdrowia jednego z dzieci”. Powyższe w konsekwencji czyni apelację obrońcy skazanego oczywiście chybioną.

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny, podziеляjąc zasadność wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 14 maja 2015r., sygn. II K 60/15 i nie znajdując żadnych podstaw do uwzględnienia wywiedzionej apelacji, działając na podstawie art. 437 § 1 k.p.k., wyrok w zaskarżonej części utrzymał w mocy.

O zwolnieniu skazanego K. R. od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k., natomiast o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym zgodnie z § 2 ust. 3, § 14 ust. 5 i § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. 2013r., poz. 461 ze zm.).

Małgorzata Jankowska Andrzej Mania Janusz Jaromin